

Ki fejtette meg az MMT-t?

A holt-tengeri tekercsek között van egy, amely különösen fontos, s az MMT (Miqsat Ma'ase Ha-Torah, Néhány észrevétel a törvényről) néven vált ismertté. A szöveg bírálja a korabeli zsidó szokásokat, és feltárja a Holt-tenger mellé kivonult szektáriánusok és a jeruzsálemi templom zsidó hatóságai közötti szakadás okait. Számos más tekercsben lévő szöveg magyarázatát is megadja, ráadásul segít a héber nyelv fejlődésének tanulmányozásában. Ez a tekercs viták, perek, vádaskodások és bosszúk kereszttüzébe került.

Az MMT a nagyközönség előtt eleinte arról híresült el, hogy sokáig nem engedték publikálni. 1991-ben aztán a Bibliai Régészeti Társaság (Biblical Archaeology Society, BAS) két kötetben közzétett 1800 fotót, amelyek addig publikálatlan tekercstörödékekről készültek. Sokan azt remélték, hogy ezzel megtörik azok-

meg. Qimron azzal érvelt, hogy annyi éven át dolgozott a szöveg értelmezésén, hogy az első közlés joga neki járt volna.

Csak hogy John Strugnell tagja volt annak a nyolc szakértőből álló csoportnak, amelyet az 1950-es években elsőként bíztak meg a qumrani barlangokban talált, több mint 500 kézirat publikálásával. Ám Qimron csak 1980-tól ajánlotta fel szolgálatait Strugnellnek. Lassanként Strugnell munkája teljesen háttérbe szorult, s a kizárólagos dicsőség az MMT-vel kapcsolatban Qimroné lett. A világ-hírű holland holt-tengeri tekercszakértő, Florentino Garcia Martinez (Groningeni Egyetem) azonban nemrégiben kijelentette, Strugnellnek sokkal több megbecsülés járna, mint amennyit kap. Ha valaki valóban megérdemli az MMT közlési jogát, az éppen Strugnell.

nak a közlési monopóliumát, akiket az 1950-es években jelöltek ki arra, hogy a megtalált tekercsek publikálását elvégezzék. A kötetekben az MMT rekonstruált szövege is benne volt. A BAS a szöveget egy lengyel lapból vette át, s az MMT rekonstrukciója és megfejtése szerzőjeként John Strugnell, a Harvard Egyetem professzorát tüntette fel – megemlítve, hogy a munkában egy „kolléga” is segített. A nevesíttetlen munkatárs a fiatal Elisha Qimron volt.

Qimron nyomban pert indított az izraeli bíróságon a BAS és a BAR (Biblical Archaeology Review) kiadója, Hershel Shanks ellen azzal, hogy megszegték copyright jogát az MMT rekonstruálására, és hogy nem említették a nevét. A bíróság Qimronnak adott igazat, s kártérítésként 100 ezer shekelt, vagyis 25 ezer dollárt ítélt

Hivatalosan az MMT-t Strugnell és Qimron közösen publikálta 1994-ben a Júdeai-sivatag felfedezései (Discoveries in the Judean Desert, röviden DJD) című mű X. kötetében. Mindenesetre Garcia Martinez szerint különös, hogy míg a könyvnek két szerzője van, a copyright mellé csak egy név, Qimroné van bejegyezve.

Garcia Martinez megállapítja: a kötet öt fejezetéből az első az MMT hat különböző, töredékes másolatának rekonstrukciós folyamatát tartalmazza. Ezt Strugnell végezte el. A második fejezetben található az a szöveg, amelyet a hat töredékes másolatból állítottak egybe. Ez megint csak Strugnell munkája. Qimroné viszont a harmadik fejezet, amely a szöveg nyelvezetét elemzi, és az ötödik, amely a korabeli zsidó törvénykezést taglalja. Strugnell és Qimron együtt jegyzi a negyedik fejezetet, amely a szöveget irodalmi és történeti szempontból

elemzi. Csak hogy Garcia Martinez emlékeztet arra, hogy a DJD-sorozatban – utalva a főszerkesztőnek, a Héber Egyetem professzorának, Emanuel Tovnak a szavaira – „a legfontosabb elem a szöveg maga”, jelen esetben az első és a második fejezet. Egyébként is, Garcia Martinez szerint a legérthetlenebb mégis az, hogy miért kellett ennyi ideig várni a szöveg közlésével. Garcia Martinez alaposan utánajárt a dolognak, s kiderült, hogy a szöveget Strugnell már valamikor 1959 és 1961 között összeillesztette!

Garcia Martinez hangsúlyozza: Qimronnak a szövegek elemzésével és értékelésével kapcsolatos érdemét nem lehet kétségbe vonni, ám mindezt nem végezhetné volna el, ha nincs anyag, amivel dolgozzon, vagyis a Strugnell által egybegyűjtött és megfejtett szöveg. Garcia Martinez végkövetkeztetése lesújtó: Qimron elorozta Strugnell jogát a copyrightra.

Ráadásul az MMT-nek egy újabb rekonstrukciós változata is kering a szakértők között, amelyet egy másik, jól ismert német tudós készített, ám amelyet nem mer publikálni, félve attól, hogy a nagy tekintélyű Qimron megtámadja. A nevét el nem áruló szakértő most írásbeli engedélyt kért Qimrontól, hogy publikálhassa megoldási javaslatát. A tudós közösség az engedélyre vár.

Forrás: www.bib-arch.org/barma01/credit2.html

MOLEKULAFIZIKA

Az entrópia rendje

A Pennsylvanai Egyetem fizikusai fölfedezték, hogy ha csaknem szabályos gömb alakú kolloid molekulákhoz minden irányba szétágazó, hosszú polimerláncokat csatolnak, az eként „felbolyhosított” molekulák előre megjósolható szerkezetű rácsokba rendeződnek. Meghökkenítő módon e folyamatban az entrópia segít: az az általános tendencia, amely a természetben többnyire éppen a rendezettség szétzilálásának és a rendezetlenség fokozásának irányában hat. A Randall D. Kamien fizikaprofesszor által vezetett kutatócsoport fölfedezése azt bizonyítja, hogy az entrópia fogalma sokkal gazdagabb tartalmat takar, mint a már említett egyetemes rendezetlenségre való törekvés, és kulcsszerepet